

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Wygoda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak

SSN Adam Roch

Protokolant starszy sekretarz sądowy Anna Tarasiuk

w sprawie radcy prawnego K. B. obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 233 z późniejszymi zmianami) w zw. z art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego),
po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 8 maja 2020 r. skargi obrońcy obwinionego na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 20 maja 2019 r., sygn. WO (...) o uchyleniu orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. z dnia 20 sierpnia 2018 r., sygn. D (...) i przekazaniu sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych,

postanawia:

oddalić skargę.

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 20 sierpnia 2018 r. sygn. akt D (...) uznano radcę prawnego K. B., nr wpisu (...), winnym popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego

w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 233 z późniejszymi zmianami) w zw. z art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, polegającego na tym, że: „pomimo przyjęcia pełnomocnictwa od pani M. S. Ł. nie złożył w okresie od dnia 8 listopada 2015 r. do dnia 5 lutego 2016 r. do Sądu w W., VI Wydział Ksiąg Wieczystych wniosku o wpis ostrzeżenia do księgi wieczystej o nr (...)”

Powyższe orzeczenie zaskarżył obrońca K. B. odwołaniem z dnia 25 stycznia 2019 r., zarzucając mu obrazę przepisów postępowania tj.:

- „art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. przez błędne uznanie, że zarzucane obwinionemu przewinienie spełnia cechy przewinienia dyscyplinarnego (...)”,
- „art. 7 k.p.k. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego”,
- „art. 6 k.p.k. w zw. z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP polegające na ograniczeniu obwinionemu prawa do obrony”,
- „art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 3 k.p.k., polegające na nierozpoznaniu wniosku dowodowego obwinionego i pominięciu dowodu z przesłuchania (...)”,
- „art. 174 k.p.k., poprzez jego wadliwe zastosowanie i zaniechanie przesłuchania obwinionego na rozprawie”,
- „naruszenie art. 424 k.p.k. poprzez brak przytoczenia w uzasadnieniu orzeczenia okoliczności, które Okręgowy Sąd Dyscyplinarny miał na względzie przy wymiarze kary (...)”,

oraz naruszenie prawa materialnego:

- „art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (...) poprzez przyjęcie, że zarzucane obwinionemu postępowanie nie było zgodne z interesem wymiaru sprawiedliwości, rzetelne, uczciwe i profesjonalne”,
- „art. 68³ ust. 2 i ust. 3 ustawy o radcach prawnych poprzez nieogłoszenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów obwinionemu pomimo złożenia przez obrońcę w dniu 23 marca 2018 r. zwolnienia lekarskiego usprawiedliwiającego nieobecność radcy prawnego, nieprzesłuchanie obwinionego pomimo złożenia przez niego w dniu 20 kwietnia 2018 r. wniosku wyznaczenie kolejnego terminu i przedstawienie zwolnienia lekarskiego oraz przeprowadzenie rozprawy pomimo

usprawiedliwienia nieobecności obrońcy na terminie i złożenie wniosku o odroczenie rozprawy w dniu 14 sierpnia 2018 r.”,

- „błąd w ustaleniach faktycznych poprzez uznanie, że niezłożenie wniosku stało się przyczyną sprzedaży nieruchomości”.

Obrońca w wywiedzionym przez siebie odwołaniu wskazał, że: „w przypadku nieuwzględnienia powyższych zarzutów i uznania, iż obwiniony jest winny popełnienia zarzucanych mu czynów, (...) podnosi zarzut niewspółmierności kary do stopnia winy oraz charakteru popełnionego czynu”.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniósł jednocześnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionego względnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...], zaś na wypadek nie uwzględnienia wskazanych powyżej zarzutów i uznania obwinionego winnym popełnienia zarzucanych mu czynów – zmianę kary pieniężnej na karę upomnienia, a także o przyznanie obwinionemu kosztów obrony.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych orzeczeniem z dnia 20 maja 2019 r. sygn. akt (...) zaskarżone przez obrońcę obwinionego K. B. orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. sygn. akt D (...), uchylił w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. W uzasadnieniu, sąd II instancji wskazał, iż „wadliwie została dokonana czynność przedstawienia zarzutów obwinionemu” (k. 6). „W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, w sposób nieprawidłowy zostało wydane postanowienie o przedstawieniu zarzutów (...)” (k. 6v). Wyższy Sąd Dyscyplinarny w uzasadnieniu odniósł się także m.in. do zarzutu obrazy art. 174 k.p.k. wskazując, iż „niedopuszczalne jest bowiem oparcie się przez sąd pierwszej instancji na zeznaniach złożonych przez obwinionego w postępowaniu przygotowawczym, gdy obwiniony był przesłuchiwany w charakterze świadka. Skoro protokół taki nie może być odczytany, a co za tym idzie – ujawniony – na rozprawie głównej, to nie może on stanowić podstawy orzeczenia” (k.7).

Obrońca obwinionego radcy prawnego K. B. skargą z dnia 8 lipca 2019 r. zaskarżył wyżej wymienione orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej

Izby Radców Prawnych, zarzucając temu rozstrzygnięciu: „obrazę przepisów art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 117 § 2 i art. 6 k.p.k. poprzez uchylenie orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. z dnia 20 sierpnia 2018 r. sygn. D (...) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, „podczas gdy na rozprawie w dniu 20 maja 2019 r. nie był obecny obrońca obwinionego (nieobecność usprawiedliwiona) (...)”. Jednocześnie skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 20 maja 2019 r. sygn. D (...) i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania przy udziale obrońcy obwinionego”.

Pełnomocnik pokrzywdzonej pismem z dnia 30 marca 2020 r. odpowiedział na skargę obrońcy obwinionego na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 20 maja 2019 r. W wystosowanej przez siebie odpowiedzi wniósł on o oddalenie skargi obrońcy obwinionego radcy prawnego K. B. na ww. orzeczenie, z uwagi na jej oczywistą bezzasadność.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Na wstępie Sąd Najwyższy stwierdza, że wydane w dniu 08 kwietnia 2020 r. postanowienie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w przedmiocie środków tymczasowych, z wniosku Komisji Europejskiej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej sygn. C 791/19/R zobowiązujące Rzeczpospolitą Polską do zawieszenia stosowania wskazanych w tym postanowieniu przepisów nie ma zastosowania w przedmiotowej sprawie. W postanowieniu tym TSUE wskazał enumeratywnie przepisy ustawy z dnia 08 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U 2018 poz.5 ze zm.), których stosowanie nakazał organom Rzeczypospolitej Polskiej zawiesić w odniesieniu do spraw dyscyplinarnych sędziów rozpoznawanych przez Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego.

Z orzeczenia TSUE jednoznacznie wynika, iż Trybunał nie nakazał Państwu Polskiemu zawieszenia stosowania przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym określających kognicję Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w przedmiocie rozpoznawania środków odwoławczych od orzeczeń Wyższego Sadu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych. Sąd Najwyższy w niniejszym

składzie uznaje zatem, iż brak jest jakichkolwiek przeszkód formalnych wynikających z przywołanego powyżej postanowienia TSUE uniemożliwiających Sądowi Najwyższemu Izbie Dyscyplinarnej rozpoznanie niniejszej sprawy.

Skarga na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z 20 maja 2019 r. sygn. akt WO (...) jest bezzasadna i jako taka uwzględniona być nie może. Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga taka może być skutecznie wniesiona jedynie z powodu naruszenia przez sąd odwoławczy art. 437 k.p.k. lub z powodu zaistnienia uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Skarżący bezzasadnie zarzucił w wywiedzionej przez siebie skardze sądowi odwoławczemu obrazę art. 437 § 2 k.p.k. poprzez wydanie orzeczenia na rozprawie odwoławczej w dniu 20 maja 2019 r. pod (usprawiedliwioną) nieobecność obrońcy obwinionego, co spowodować miało, iż obwiniony radca prawny K. B. „nie mógł podjąć skutecznych kroków w celu obrony swoich interesów, a zatem naruszona została podstawowe prawo do obrony przysługujące obwinionemu, zagwarantowane w przepisach Konstytucji RP oraz przewidziane w art. 6 k.p.k.”. Wskazana powyżej okoliczność (nieobecność obrońcy) nie może być zakwalifikowana jako stanowiącą naruszenie art. 437 § 2 k.p.k., jak stwierdza w swoim zażaleniu skarżący. Przepis art. 437 § 2 k.p.k. zdanie 2 i 539a § 3 k.p.k. są niewątpliwie powiązane z art. 439 k.p.k. W przedmiocie naruszenia prawa do korzystania z pomocy obrońcy, jako okoliczności uzasadniającej uchylenie zaskarżonego orzeczenia, ów przepis w §1 pkt 10 stanowi, że: niezależnie od granic zaskarżenia (...), sąd odwoławczy uchyla zaskarżone orzeczenie jeżeli: - oskarżony w postępowaniu sądowym nie miał obrońcy w wypadkach określonych w art. 79 §1 i 2 oraz art. 80 k.p.k. lub obrońca nie brał udziału w czynnościach, w których udział był obowiązkowy. Oznacza to, że brak obrońcy lub jego nieobecność na rozprawie odwoławczej może być tylko wtedy powodem uchylenia w trybie art. 539a § 2 k.p.k. wyroku (w realiach niniejszej sprawy orzeczenia) kasatoryjnego, gdy zaistniała ona w sytuacjach wskazanych w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. tj. w sytuacji gdy: nie ukończył 18 lat; jest głuchy, niemy lub niewidomy; zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy jego zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem nie była w czasie popełnienia tego czynu wyłączona lub w znacznym stopniu ograniczona; zachodzi uzasadniona wątpliwość,

czy stan jego zdrowia psychicznego pozwala na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz gdy sąd uzna to za niezbędne ze względu na inne okoliczności utrudniające obronę, a także gdyby oskarżonemu (obwinionemu) zarzucono zbrodnie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego. Z 01 marca 2016 r. sygn. akt IV KK 4/16 i cyt. tam orzecznictwo LEX nr 2008749) Żadne z okoliczności, o których mowa w przywołanym powyżej przepisie w przedmiotowej sprawie nie zaistniały. Nie jest zatem możliwe uwzględnienie przez Sąd Najwyższy skargi obrońcy na orzeczenie kasatoryjne Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z 20 maja 2019 r. sygn. akt WO (...) Wskazane przez obrońcę w jego skardze uchybienie jakiego dopuścił się sąd odwoławczy rozpoznając zażalenie na posiedzeniu w dniu 20 maja 2019 r. mimo usprawiedliwionej nieobecności obrońcy radcy prawnego K. B. stanowi jedynie obrazę art. 117 § 2 k.p.k. lecz ze wskazanych powyżej powodów nie może być potraktowane jako naruszenie przez sąd drugiej instancji art. 437 § 2 k.p.k. lub jako którekolwiek z uchybień proceduralnych wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., w szczególności pkt. 10 tegoż przepisu.

Z powyższych względów wniesioną skargę należało oddalić.

Sąd Najwyższy zauważa dodatkowo, że w ustawie o radcach prawnych nie zawarto odrębnej regulacji co do kosztów postępowania skargowego, podobnie jak kwestii tej nie uregulowano samoistnie w kodeksie postępowania karnego. Odpowiednie stosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym przepisu art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 5 k.p.k. prowadzi do wniosku (art. 741 u.r.p.), że skoro w postępowaniu karnym skarga na wyrok kasatoryjny podlega takiej opłacie jak kasacja, to oznacza to, iż nie podlega opłacie skarga na orzeczenie kasatoryjne Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Radców Prawnych. Zgodnie bowiem z treścią art. 625 u.r.p. nie uiszcza się opłaty sądowej od kasacji. Brak jest również normatywnych podstaw do obciążenia obwinionego wydatkami postępowania skargowego, jako że wspomniany przepis art. 539f k.p.k. w zw. z art. 741 u.r.p. nie zawiera odesłania do unormowania art. 637a k.p.k. (ani też do innych regulacji o kosztach), stanowiących podstawę orzekania o wydatkach (por postanowienie Sądu Najwyższego (por

postanowienie Sądu Najwyższego z 08 czerwca 2017 r. sygn. Akt VI Ks 2/17 Lex nr 2334903).